

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 8.

Marti 23. Februarium

1860.

Cuventarea

Dlui pretore

LEONTINU LUCCHI

adresata in adunarea consultat^ore din 11. Februarium
st. n. catre reprezentantii a 18 comuni din cerculu
Abrudului in privinti'a sistemisarei unui fondu
gimnasialu.

Munteniloru!

„Indata dupa intrarea mea in servitiulu de
pretore in cerculu Abrudului, mai multi barbati in-
teligenti si totu odata de aceia, cari posedu incre-
derea poporului, me rogara, ca dorinti'a (in anul
1856 intreprinsa inse prin neintielegere decadiuta)
pentru crearea unui asediementu de cultura in me-
diulu muntiloru de nou sa se proieptedie, de ^orace
necesitatea unui institutu de cultura si educatiune
in acestu giuru montanu e de obsce cunoscuta, prin
urmare sperantia este, ca ac^osta propusetiune la
auctoritatea preturei si in poporu 'si va afla con-
glasuire.“

„Io insum, avendu mai de multe ori ocasiune
de a me convinge despre lipsa unui astfelu de in-
stitutu pentru cultivarea numero^osei tenerimi roma-
ne din acesti monti, aflai cu cale a provoca comu-
nele muntene, ca acestu lucru interesantu in mediu-
loculu loru se'lu lieie de nou sub consultatiune si
prin reprezentantii sei se incunoscintieze despre
resultatu pe auctoritatea preturei.

Acesta e scopulu couchiamarei domniloru v^o-
stre de astadi.

A spori vorbe despre lipsa unui gimnasiu in
acestu cercu e de totu prisositoriu; io numai la

unele giurstari voi starui a ve face atenti pre dom-
niav^ostra.

Romanii in intreg'a ti^ora au numai singuru
unu gimnasiu supremu in Blasiu si unu subgimna-
siu in Brasiovu. — Aceste doue institute pentru
numerosa natiune din intrega ti^or'a, de si o parte
mare din tenerii nostri 'si afla primirea in gimna-
siulu statului, apoi in gimnasiale sasiloru si a le
unguriloru, nu sunt de ajunsu; deci noi deve se
ne ingrijimu pentru redicarea unui institutu de cul-
tura aici in giurulu si in apropierea no^ostra, ca for^ote
pucini parenti au modu a 'si sustien^o fii sei la sc^o-
le departate, si sute de teneri cu distincte iusuriri
spirituale din cauza seraciei parentiloru nu sunt in
stare a cerceta sc^olele. — Ac^osta e caus'a princi-
pale de natiunea romana, de si-e cea mai numero-
sa, for^ote pucini barbati de renume si inteligenti p^o-
te arata in proportiunea numerositatei sale.

Deci la implinirea acestui defeptu importantu
numai prin redicarea unui gimnasiu aici in giurulu
acesta putemu ajuta; unu astfelu de institutu pen-
tru acestu poporu munt^onu, — care din cauza, ca
pamentulu pe aici e nefruptificatoriu si sterpu, nu-
mai prin industria si lucrulu maniloru 'si procura
necesariile pentru sustienerea vietiei — e o nece-
sitate neaparata; pentruca tenerimea sesi p^ota afla
intr^onsulu desvoltarea ceruta spre a put^o imbracio-
sia alte cariere se^u profesioni, pre care sesi p^ota
asedia starea viitoriului, care pretende dela ea cu
se se pregat^osca si se se cultive in sciinti mai in-
nalte si se invetie a si cun^osce detoriele sale in
t^ote ramurile sociale, adeca in intielesulu deplinu
deve se'si caute t^ote mediulocele conducato^ore la in-
tieleptiunea si moralitatea cea fericit^ore. Aceste

tóte numai intr'unu gimnasiu le póte afla tenerimea mai antaiu.

Lips'a unui gimnasiu debe se o simtie toti aceia parenti, cari se lipsescu de midilóce de a sustiené fiú sei in timpu de 10 séu mai multi ani pre la scóle in orasie departate; acésta e o rana intru adevéru care sapa in peptulu nostru si alu natiunei, si care numai prin redicarea unui asiedimentu mai inaltu de cultura aici in mediuloculu nostru se póte vreodata vindeca, candu si noi din sinulu nostru vomu puté cresce barbati folositori patriei, natiunei si societatei omenesci, cu atata mai vertosu, cu catu ca poporulu munténu de aici e insestratu cu cele mai alese insusimi: cu o aptitudine, stradan'a si energia rara si cu alte mai multe insusiri frumose naturale astfeliu, in catu elu in acésta privintia sta in loculu de antaiu intre romanii ardeleni. — Ar comite dar' pecatu in contra sa, in contra natiunei, a tempului si a viitorului seu vercine care s'ar abate dela scopulu infiintarei asiedimenteloru de cultura, fiindca numai aceste potu da crescerea si instructiunea adevérata tenerului; apoi educatiunea e obieptulu celu mai momentosu pentru viéti'a unui poporu seu natiuni, — ar comite pecatu, dicu inca odata, totu romanulu lasandu sa se îngrope atatea talente frumóse in intunereculu nesciintiei.

Póte 'mi va contradice cineva la acésta propusetiune reflectandu, ca poporulu e miseracu, deve sa'si castige cele de lipsa prin lucruri grele, prin o serguintia neobosita si acesta numai pentru sustienerea vietiei, pentru platirea contributiunei s a greutatiloru comunale, si cum se mai póta suporta elu si o alta contributiune pentru redicarea si sistemisarea unui fondu gimnasialu?

Acésta e adevératu — inse noi vomu conlucra numai pentru infiintierea unui fondu in folosulu poporului si alu junimei, si nu vomu a arunca asupra umeriloru lui nescari grautati; o astfeliu de opositiune numai aceia o potu face, cari nu cunoscú atatea proprietati frumóse trupesci si sufletesci ale junimei de aici, care acuma jacu ascunse in adunculu nesciintii, de si a loru chiamare au fostu perfectiune si aptivitate, — numai cei pucini credintiosi voru sta in contra la acestu proieptu santu, cari vedu totu negru inaintea ochiloru, orce antaia óra nu li se ívesce albu ca zepad'a.

Deci spre ajungerea acestui scopu nu se cere alta contribuire dela Dvóstra, decatu sertfirea unei parti din venitele comunale, aceste venite nu sunt alta, de catu interesele subscrisului imprumutu nationalu din a. 1854, care venite in pretur'a acésta sunt proprietatea comuneloru. O parte séu jumetate din interesele ale acestoru capitale se se depuna in totu anulu in capitalulu fondului pene candu interesele capitalulu pentru platirea lefeloru profesorale si spre suportarea altoru recerintievoru fi de ajunsu, ceéalalta parte de interese remane proprietatea comuneloru pentru suportarea speseloru comunale. La tóta intemplantia in acestu modu se voru cere dieci de ani pene candu capitalulu fondului va fi in stare se coresponda dcrintiei nóstre, deci — de si nu acum, mai tardiu totusi ne vomu ajunge scopulu. La lucru! Numai la lucru dar' pentru asiedieminte de cultura! ca singuru aceste sunt si au fostu de candu susista lumea ealile conducátore la fericirea si imbunatatirea sórtei popóreloru.

Nenatielegerea si discordi'a se nu domnéscá intre voi, ci armoni'a fratiéscá in tóte lucrarile vóstre; si Ddieu ne va ajuta!

Punetive acum drept'a pre cugetu, luati in consideratiune acestu mare adevéru, recunoscati cea mai mare a vóstra lipsa si asia sperandu in Atotuputerniculu de siguru ne vomu ajunge scopulu! Apoi posteritatea va binecuventa faptele vóstre; ma insusi copii si nepotii vostri secerendu fruptele invetiaturei cu multiamire 'si voru aduce aminte de binefacatorii loru, cari in asia tempuri grele, intre ostenéla, grija, lipsa au avutu curagiu si virtualitate pentru fundarea binelui si fericirei viitorului loru.

Pre urma, déca io cu acésta oca siune in acestu obieptu ve propusei nescari preluminari, nu amu facutu alta, decatu mi amu implinitu chiamarea si datori'a unui pretore, care deve se considereze dorintiele si interesele poporului, si pentru indestulirea acelora a lucra la auctoritatile superordinate, facund necesariile relatiuni si propuneri in Santian'a cugetului.

Provocarea la acestu lucru momentosu mi a propus'o mai multi barbati de incredere din sinulu vostru, si aceasta determinatiune, pe care acum de nou au oca siune a o dovedi, au fostu a loru demnadora dcrintia.

Inca odats ve dicu munteniloru! faceci ca diu'a de astadi pentru voi si fii vostri se fia diua de serbatore in vecii veciloru!!“

Te rogu Dn. Redactoru a public'a acésta cuventare si pene candu ti voi puté impartasi rezultatulu — ce speramu, ca in urma dechiaratiunei a 15 comune — se va incrona cu efeptulu d'critu. Ti descoperu si opiniunea munteniloru despre acestu barbatu: ca e omu dreptu, plinu de energia si aptivitate, prin urmare demnu ca se 'lu cunosca si intrég'a natiune, pentru care a facutu multu bine or unde s'a aflu in cerculu activitatei sale.

Campani, 17. Februaru 1860.

G. Ioanette m. p.

НЕЧЕСИТАТЕА КЛЕРЪЛЪИ ДН СОЧИЕТАЕ, ши

Nevoia úe пзперea ca дп адевзрата кале а сортиреi сале. De архимандритълъ Неофитъ Скриванъ шчл. Iашii, типографiа Бзчмълъi romanъ (1859.)

(Urmare din Nr. tr.)

De znde óre vine ачэста, пзмаi дела гзвернъ! Дакъ ар венi пзмаi дела гзвернеле трекзте, апоi с'ар пзтеа респонде къ ши чееалалтъ попоръчзне неортодоксъ с'аъ афлатъ тотъ съз ачелеашii гзверне. Припдоксъ тревзе а къзта казса дп алтъ чева, ачелъ че е стареа де склвие дп каре се афлз попорълъ постръ; есте жиданълъ ши ракилъ каре есплоатэзъ ши консъмъ пе ромънъ, есте пелзминареа ши жафълъ че апасъ асъпра лъi, ш. а. ш. а. Кътръ каре тревзе съ адъоцимъ ка пе зна дин челе маi принципале казсе а де ачестъi рълъ, липса де о възлъ организаре а клерълъi. Клерълъ челорадалте конфесii се окъпъ маi мълтъ къ дпвздуътвра ши моралълъ парохиепilorъ, дп кътъ пълъ ши челъ маi де пе зрнъ липованъ, ка съ пз маi аминтескъ де челедалте ригзри, дши штие рзгъчзпеле сале ши дши квпюште даторииле сале релициосе, къндъ динтре ромънъи поштриi ортодокси, м'ашii алънека къ гъндълъ се зикъ, авеа поате дин о сятъ знълъ ле кзпоаште ачестеа

Дзпре статистика маi сзсъ читатъ се vede къ романо-католичii, авеа да о мие де сзфлете аъ зн преотъ

(се дпцеледе дп цэръ ла поi), къндъ дзпре ачееашii статистикъ се vede, къ ла ал поштриi, ла треi сзте де сзфлете се афла пе атънчи знъ преотъ; еар акзм кредетъ къ воръ фi мълдii преотъ карii пз аъ лоръ дпкрединдате ницi дозъ сзте де сзфлете.

Се ва зиче дпсз къ ачэстъ мълдime де преотъ о чере клерълъ ортодоксъ. Не дпдоимъ. Статистика Ръсией доведеште къ ла 1000 де сзфлете авеа се афлз зн преотъ*), ши чине пз штие къ попорълъ ръсианъ есте фóрте релициосъ.

Пе лънгъ ачестеа, печеръндзсз дела преотъ алте калитъдii штиндифиче декътъ а четi ши а къпта, еиъ сипгзръ сокотеште къ тотъ фзкцизпнеа преоцэскъ стъ пзмаi дп а шти четi ши къпта фъръ а десвълi дпцелесълъ сф. скриптзри, чи пзмаi а къпта пентръ а десфлта сипциреа; ши де ар фi ши ачэста. Рескрзтареа клерълъi (къ тóте опоравилеле есчепцизн) че се фаче маi къ самъ дин даскалii ши пазатарii весеричилоръ, а кърора едъкъчзне се штие кзм се фаче! . . . фъкъндзсз ачештия преотъ фъръ адецере, пз потъ де кътъ а се перфекциона дп челе дпвздате, ши аша апостолии моралълъ се префакъ дп апостолии ведиеi. Ши ачэста есте зна дин казтеле къ ведия се дпвздеште дп поплъ, къ ведия дзче ла крiме, ла съръчие ши ла липса де пълнеа де тоате зилеле дптр'о цэръ; атътъ де мълпоасъ.

Гзвернълъ пз лóте маi мълтъ а ретънеа, фъръ дазна църеi, индиферинтъ ла ачестеа, фииндкъ сиптомеле социетъдеi, прекзм апъ маi зисъ, арагъ о вóлъ че пз еартъ дпгзрзriere.

Vine акзм дптрезареа, каре есте мiжлокълъ де а форма пе къпълъ преотъ? Преотълъ есте знъ четъцеанъ. Прекзм четъценей се фортмэзъ дзпъ кзм есте рецимълъ гзвернълъ лоръ, еар пз пзмаi дзпъ кзм сълт програмеле ши инстръкцизпеле школелоръ лоръ, аша ши преотълъ есте невоитъ а се копфорта дзпъ кзм есте рецимълъ администрзrierei клерикале.

Дакъ дп администръчзпнеа лъi есте системълъ арбитрарълъi, дакъ ачеста спекълэзъ къ фзкцииле сале, атънчеа ши преотълъ, дп локъ де а фi пзринте а попорълъi, дзпъ кзм съ ши пзмеште, се фаче дин контра арбитраризълъ ши спекълаторълъ тзгзроръ мiстерелоръ дпалте лъi дпкрединдате: ши вотезълъ се фаче пентръ къштитъ, ши къзвниа ши хиротонiа ши кiаръ дппортън-

*) Ши тотъ аша ши чеа а Францей; поi дпсз пз кътезъмъ а о пропъне де моделъ пентръ а пз провока вре о пелъчере! . . .

тареа, ши аша ачесте містере днайте дн локѣ де а зиді соціетатеа о дартъ. Дечі ні плаче а репечі къ, нъ нъмаі програмеіе школаре аѣ а дѣвнѣтъці стареа моралъ ши матеріалъ а клерълѣі, чи реорганисареа рецімѣлѣі адміністрѣреі лѣі. Нъ; клерълѣі ши репрезентанціі череі днтречі, каріі аѣ штізтѣ дн че стѣ рѣлѣі, нъ аѣ черѣтѣ нъмаі формаре де позе програме школаре, — страгачетѣ ла каре адесе аѣ алергатѣ рецімѣлѣі трекѣтѣлѣі, че реорганисареа рецімѣлѣі клерікалѣ. —

Съв рецімѣлѣі челѣ віціосѣ алѣ трекѣтѣлѣі, ши кіарѣ школеле чівіле аѣ авѣтѣ маі мѣлте сістеме школаре, маі мѣлте програме, ши дакѣ рецімѣлѣі гвернамѣнталѣ ера рѣѣ ши тінеріі че ешѣа дін школі ши днтра дн капчеларіі ераѣ невоіці а се конформа къ ачелѣ рецімѣлѣі; дн алфелѣі, іі тревѣсаѣ съ се ретрагѣ дін фѣнкціоні.

Нѣчїзнеа есте съгѣл де програме, де тавлоане, де діспосїціонї спеціале, ши де кѣрнітѣрї каре се маі днпле дозѣ томѣрї адміністратїве, волѣмїосѣ ка ачеле че аветѣ; еа арѣ невое ши аѣ черѣтѣ ши чере лецізрї фѣндатентале, леці денерале дѣпѣ каре дн хртѣ съ се факѣ челе спеціале, еа чере ка леѣса стѣ фїе знѣ адевѣрѣ нѣптрѣ тоці, съ фїе аплїкатѣ ши сігѣрѣ, еар нъ нъмаі скрісѣ не хѣртїе саѣ аплїкатѣ нъмаі нѣптрѣ знїі.

Че есте оре маі нелогїкѣ декѣтѣ, де а зиді фѣрѣ фѣндатентѣ, а проїекта фѣрѣ планѣ, а лѣкра фѣрѣ маѣтѣлѣ? Че оре пѣте дѣче маі сігѣрї дн рѣтѣчїрї сілодїстїче, де кѣтѣ де а фаче днкеїере дела парте ла тотѣлѣ?

Дакѣ времѣ ка реденерареа съ фїе знѣ адевѣрѣ, дакѣ времѣ съ лексітѣ тотѣлѣ, съ днченетѣ дела капѣ ши апої съ не погорѣмѣ пѣпѣ ла пічоаре; къ, чеа маі възѣ кѣрѣ есте кѣра радїкалѣ, есте кѣра тоталѣ.

Но та. Ка съ днкеїѣ ши ачестѣ тѣпѣгїторѣ ши де не зртѣ парте, нѣ сімїтѣ даторїѣ а декїзра скопѣлѣ че арѣ скріереа де фацѣ, каре кредѣ къ ла тоці прїченѣторїі нъ пѣте фї де кѣтѣ фѣрте днведератѣ кіарѣ дін кѣпрїнѣсѣлѣ еї, къ елѣ, адїкѣ скопѣлѣ, нъ есте декѣтѣ вїнеле комѣнѣ, днвнѣтъціреа сорціі ши а рецімѣлѣі клерълѣі ромѣнѣ дін Пнатеіе знїте.

Сф. клерѣ, каре пѣртѣ невоїле соціале, вреѣ а зїче клерълѣі парохїалѣ, пѣте фї асігѣратѣ де стїма ши де компѣтїміреа че амѣ авѣтѣ ши воїѣ маі аве днкѣ кѣтѣ воїѣ фї, нѣптрѣ тревѣнѣделе салѣ! . .

Дакѣ дн скріереа ачестѣ амѣ атїнѣсѣ, маї къ самѣ панеле пѣстре а ле клерълѣі, аша прекѣт еіе маї с'аѣ пѣрѣтѣ тіе, ачестѣ амѣ фѣкѣт'о, нѣптрѣ къ дофторїі че сѣнт кіемаці а пі ле лексі, тревѣе съ фїе вїне інформациі деспре пѣсѣрїле ши невоїле пѣстре.

Орї че соціетате, орї че класе де ѳменї, есте ка ши іndivїдѣлѣ, еа арѣ партеа са че възѣ ши чеа реа, партеа са че сѣпѣтѣсѣ ши че славѣ! . . вїне дар се пѣте днѣелеѣе, къ аїче нъ с'аѣ ворѣтѣ де кѣтѣ нъмаї де ачестѣ дін хртѣ, каре нѣрере кредѣ къ есте ши нѣререа тѣтѣрорѣ ачелора каре не кѣпоскѣ вїне ши вреѣ вїнеле пострѣ.

Еѣ дакѣ м'амѣ окѣпатѣ аїче маї къ осевїре де клерѣ, ачестѣ нъ есте, къ доарѣ еѣ, н'амѣ авѣтѣ орї н'амѣ авеа конштітнѣа маї мѣлторѣ ши діферїте реле че апасѣ, дін непорочїре, асѣпра повѣлѣлѣі пострѣ ромѣнѣ, нъ! дар фїндкѣ де ачелеа се окѣпѣ маї мѣлці вѣрѣаці аї націзнеї, де ачїа еѣ м'амѣ окѣпатѣ аїче маї къ самѣ де клерѣ, де партеа ачїа че се паре кредѣ еѣ, а фї маї ка ши зїтатѣ дн ѳрекарѣ чїркѣрї компетїте! . .

Де амѣ еспсѣ вїне дрепѣрїле салѣ даторїїле ши дѣрерїле, нъ штіѣ, опїнїа пѣвѣлїкѣ есте сѣверанѣ жѣдекѣтоаре ши еѣ днїі плекѣ капѣлѣ днпнѣтеа декретеіорѣ салѣ.

Ферїче де вїсерїкѣ ши де клерѣ де лі ва фї еа фаворавїлѣ. Еарѣ де нъ, еѣ прїмескѣ а фї цїнѣтѣ де реѣ, а фї ворѣтѣ де реѣ, прїмескѣ кіарѣ де а фї трасѣ днпнѣтеа дрепѣтѣціі, ка ши алѣ датѣ! нъмаї ка о датѣ тѣкарѣ, съ се факѣ чева ши нѣптрѣ вїетѣлѣ клерѣ! нъмаї ка одатѣ съ сімѣтѣ ши елѣ ефекѣлѣ тѣпѣтїторѣіорѣ прїнціпїі, а егалїтѣціі, а фратернїтѣціі ши а дрепѣтѣціі, нъмаї ка съ ши капете ши елѣ дрепѣтѣлѣ сеѣ, нъмаї съ капете ши елѣ о днвнѣтъціре а стѣреї салѣ морале ши матеріале, нъмаї ка съ ведетѣ одатѣ дн днтрѣга Ромѣніе знѣ клерѣ авнегатѣ ши дедатѣ ла лѣкѣрареа вїрѣтїіорѣ еванѣелїче.

Алѣмїнѣренѣа, фїнїндѣ нѣптрѣ деокамдатѣ, днїі плаче а інвока ши а декїзра къ верѣѣ марѣ ши сѣсѣ, зїселе профетїче деспре вїсерїкѣ: „къ нѣптрѣ Сїонѣ нъ воїѣ тѣчѣ ши нѣптрѣ Іерѣсалїмѣ нъ воїѣ днчета, пѣпѣ кѣндѣ ва ешї ка о лѣмїнѣ дрепѣтатеа са ши тѣпѣтїреа са ка о фѣклїе ва арде.“

К о н с т и т у ц и з н е а

вїсерїчїі ромѣне дін Трансїлванїа.

Вїсерїка ромѣнѣ аѣ сѣферїтѣ мѣлте персѣкѣціонїі ши апѣсѣрї дн декѣрѣлѣі секлелорѣ, днѣсѣ къ тѣте ачѣ-

стеа еа ш'аѣ пѣстратѣ шѣ рѣзлѣ шѣ лѣтѣа шѣ констѣ-
тѣдѣнеа пѣлѣ дѣа зѣа де аствѣзѣ.

П р е л и м и н а р і ъ.

Бисерѣка рѣтѣлѣ дѣтѣмеѣатѣ не капѣтеле сѣноб-
делорѣ ежѣменѣче, се пѣмѣште зѣна, сѣпѣтѣ, катѣ-
лѣкѣ шѣ апѣстѣолѣкѣ.

Мѣтѣврѣѣ еѣ сѣпѣтѣ тодѣ чѣѣ че мѣртѣрѣсѣскѣ крѣ-
дѣнда крѣштѣнѣлѣ, еспрѣсѣ прѣпѣ сѣмѣолѣлѣ апѣстѣолѣлорѣлѣ,
сѣпѣтѣ инициѣдѣ прѣпѣ баптѣзѣлѣ, шѣ цѣнѣ рѣзлѣ шѣ dicitur
еѣ, карѣѣ, ка фѣѣ аѣ ачѣлѣзѣашѣ пѣрѣнтѣ черѣскѣ шѣ фѣрѣдѣ
дѣнтрѣ сѣне, аѣ тодѣ дрѣнтѣрѣ де о мѣсѣрѣ, фѣрѣ дѣфе-
рѣнѣцѣ де аѣ шѣ де секѣлѣ, дѣпѣлѣ кѣвинѣтеле Ісѣ Хрѣстѣ:
Чѣлѣ маѣ марѣ дѣнтрѣ воѣ сѣ фѣе чѣлѣ маѣ мѣкѣ, шѣ
чѣлѣ маѣ мѣкѣ сѣ фѣе чѣлѣ маѣ марѣ.

Кѣ тѣте ачѣстѣеа сѣзѣдѣнѣреа сѣдѣѣтѣлѣлѣ вѣсерѣ-
чѣштѣ дѣн афарѣ, ка а зѣнѣ сѣдѣѣтѣлѣлѣ вѣзѣвѣле, аѣ прѣ-
дѣсѣлѣ пѣнтрѣ зѣшѣрѣреа чѣлорѣ пѣпѣзѣнѣчѣошѣ dicitur
дѣнтрѣ мѣтѣврѣ активѣ шѣ пасѣвѣ аѣ вѣсерѣчѣѣ.

Активѣ сѣпѣтѣ тодѣ чѣѣ че прѣпѣ пѣтереа, сѣфѣтѣлѣ шѣ
авѣреа лорѣлѣ сѣпѣтѣ дѣн старѣ де а конѣрѣвѣзѣ ла сѣзѣдѣнѣ-
реа вѣсерѣчѣѣ ка а зѣнѣ сѣдѣѣтѣлѣлѣ вѣзѣвѣле, прѣпѣ зрѣмарѣ
тодѣ вѣрѣвѣдѣѣ дѣн вѣртѣлѣ (de конѣнѣлѣ de 20 de аѣнѣ)
карѣ се вѣзѣрѣ де ѣрекарѣ indepѣndѣнѣцѣлѣ дѣн сѣдѣѣтѣ-
теа чѣвѣлѣ.

Пасѣвѣ се пѣзмѣскѣ чѣѣ че нѣ посѣдѣлѣ калѣтѣдѣле
ачѣстѣеа, прѣпѣ зрѣмарѣ, фѣтѣмѣле, копѣѣ шѣ чѣѣ че трѣскѣ
дѣн мѣла алѣгора (черѣшѣторѣѣ).

Дѣрегѣторѣ вѣсерѣчѣштѣ се пѣзмѣскѣ ачѣѣ мѣтѣврѣ
аѣ вѣсерѣчѣѣ, карѣ с'аѣ алѣсѣлѣ de вѣсерѣкѣ пѣнтрѣ адѣмѣ-
нѣстрѣреа еѣ, шѣ се дѣнпартѣ дѣн дозѣ клѣсе:

а) Дѣрегѣторѣ вѣсерѣчѣштѣ хѣротѣнѣдѣлѣ дѣпѣлѣ рѣзлѣ
прѣскрѣсѣ, сѣлѣ

б) пѣзмаѣ дѣпѣсѣрѣчѣнѣдѣѣлѣ кѣ ѣрекарѣ ѣфѣчѣѣлѣ пѣнтрѣ
трѣвѣле вѣсерѣчѣѣ.

Дѣрегѣторѣ вѣсерѣчѣштѣ хѣротѣнѣдѣлѣ кѣ карѣктерѣ
dѣstѣnce сѣпѣтѣлѣ: Прѣсѣврѣтѣрѣлѣ (Πρѣσβύτѣρος, Senior,
'Ιѣρѣυς, Sacerdos,) шѣ Епѣскопѣлѣ (Ἐπѣσκοπος, Inspe-
ctor, Ἀρχѣρѣυς, Pontifex).

Зѣнѣ градѣ маѣ мѣкѣ де кѣтѣ Прѣсѣврѣтѣрѣ естѣ Dѣ-
акѣнѣлѣ шѣ Iпѣдѣакѣнѣлѣ; шѣ маѣ мѣчѣ сѣпѣтѣ: Лѣкторѣлѣ,
Канѣторѣлѣ, Сакрѣстанѣлѣ, Кѣмпѣларѣлѣ, Зѣшѣарѣлѣ, карѣ
вѣнѣлѣ сѣпѣтѣлѣ пѣмѣле чѣнѣралѣ де парѣклѣсѣарѣ.

Дѣнтрѣ маѣ мѣлѣдѣ прѣсѣврѣтѣрѣ чѣлѣ маѣ марѣ се
пѣмѣште прѣтопрѣсѣврѣтѣрѣлѣ сѣлѣ прѣтопѣпѣлѣ сѣлѣ архѣпрѣсѣ-
врѣтѣрѣлѣ; — дѣнтрѣ маѣ мѣлѣдѣ епѣскопѣ чѣлѣ маѣ марѣ се
пѣмѣште архѣепѣскопѣлѣ сѣлѣ мѣтропѣлѣтѣлѣ.

Конѣнѣтѣеа вѣсерѣчѣскѣ сѣмпѣлѣ се пѣмѣште па-

рохѣ сѣлѣ епѣрѣе, шѣ капѣлѣ еѣ се пѣмѣште парѣохѣ,
карѣ дѣн тагѣа вѣсерѣчѣскѣ арѣ градѣлѣ де прѣсѣврѣтѣрѣлѣ
сѣлѣ прѣоѣтѣ; маѣ мѣлѣте конѣнѣтѣлѣдѣ сѣмпѣлѣ зѣнѣте дѣн-
прѣзѣлѣ факѣлѣ зѣнѣ дѣстрѣктѣлѣ вѣсерѣчѣскѣ, шѣ капѣлѣлѣ лорѣлѣ
се пѣмѣште прѣтопѣпѣлѣ сѣлѣ прѣтопрѣсѣврѣтѣрѣлѣ. Totalѣ-
тѣеа парѣохѣлорѣлѣ сѣмпѣлѣ шѣ конѣнѣсѣ (конѣнѣтѣлѣдѣ шѣ
дѣстрѣктѣе) фѣрѣмѣзѣлѣ о епѣрѣхѣ вѣсерѣчѣскѣ сѣлѣ зѣнѣ епѣс-
кѣнѣтѣлѣ, шѣ капѣлѣлѣ лорѣлѣ се пѣмѣште епѣскопѣлѣ; маѣ
мѣлѣте епѣрѣхѣѣ фѣрѣмѣзѣлѣ о мѣтропѣлѣ сѣлѣ зѣнѣ архѣепѣс-
кѣнѣтѣлѣ сѣлѣ о дѣчѣсѣ мѣтропѣлѣтѣнѣлѣ, шѣ капѣлѣлѣ лорѣлѣ се
пѣмѣште мѣтропѣлѣтѣлѣ сѣлѣ архѣепѣскопѣлѣ.

А трѣвѣтеле дѣрегѣторѣлорѣлѣ вѣсерѣ- чѣштѣ.

Атрѣвѣтеле дѣрегѣторѣлорѣлѣ вѣсерѣчѣштѣ сѣпѣтѣ прѣ-
чѣсѣлѣ дѣнсѣпѣтѣеа дѣн капѣтеле вѣсерѣчѣштѣ; поѣ атѣнѣмѣлѣ
аѣчѣлѣ не сѣкѣртѣлѣ пѣзмаѣ атрѣвѣтеле дѣрегѣторѣлорѣлѣ хѣротѣ-
нѣдѣлѣ, карѣ стаѣлѣ дѣн фѣрѣнтѣеа конѣнѣтѣлѣдѣлорѣлѣ вѣсерѣ-
чѣштѣ.

1) Парѣохѣлѣ естѣ адѣмѣнѣстрѣторѣлѣлѣ шѣ ипѣскѣтѣ-
рѣлѣлѣ парѣохѣѣе сѣлѣ; елѣ, ка прѣсѣврѣтѣрѣлѣ, сѣвѣрѣшѣште
чѣрѣмонѣѣле прѣскрѣсе дѣн Езѣхолѣонѣлѣ, ка пѣсторѣѣлѣ,
дѣнвѣдѣлѣ не попорѣлѣ морѣла шѣ рѣлѣчѣзѣнеа, шѣ 'лѣ повѣ-
дѣшѣште прѣпѣ пѣтереа сѣ чѣеа морѣлѣ шѣ рѣлѣчѣѣсѣлѣ, дѣнлѣлѣ
тѣтѣрѣорѣлѣ есѣмпѣлѣлѣ вѣнѣлѣ; дѣнгрѣжѣште де сѣрѣчѣѣ, волѣнавѣ
шѣ пѣпѣзѣнѣчѣошѣ, парѣте елѣ дѣнзѣшѣлѣ парѣте прѣпѣ дѣакѣонѣѣ
сѣлѣ. Спрѣ евѣдѣнда сѣтѣрѣѣ вѣсерѣчѣштѣ а парѣохѣѣе сѣлѣ
дѣне прѣтоколѣе акѣрѣте дѣспрѣ баптѣзѣдѣѣ, кѣнѣнѣдѣѣ шѣ
морѣдѣ шѣ дѣспрѣ тѣте рѣлѣчѣзѣнѣле парѣохѣанѣлорѣлѣ сѣлѣ кѣ
вѣсерѣка. Елѣ е прѣшѣдѣнтѣеле ordѣнарѣѣ алѣ сѣнодѣлѣлѣ
шѣ конѣсѣторѣѣлѣлѣ парѣохѣалѣ; елѣ дѣнфѣдѣшѣзѣлѣ вѣсерѣка
сѣ дѣн афарѣ кѣтрѣ авѣторѣтѣдѣле чѣвѣле, шѣ дѣн Ізѣнтрѣ
кѣтрѣ сѣпѣрѣорѣѣ сѣлѣ вѣсерѣчѣштѣ, шѣ пѣне дѣн Ізѣрѣре
тѣте ordѣнѣчѣнѣле маѣ дѣналѣ.

2) Прѣтопѣпѣлѣ естѣ адѣмѣнѣтѣ. шѣ ипѣскѣторѣлѣлѣ
дѣстрѣктѣлѣлѣ сѣлѣ вѣсерѣ., де ачѣеа трѣвѣе чѣлѣлѣ пѣдѣнѣлѣ о
dѣтѣлѣ не аѣлѣ сѣлѣ вѣзѣтѣеа тѣте вѣсерѣчѣеле дѣн dѣстрѣ. сѣлѣ,
сѣлѣ цѣнѣлѣ прѣтоколѣе спрѣ евѣдѣнда тѣтѣрѣорѣлѣ трѣвѣлорѣлѣ
вѣсерѣ. дѣн dѣстрѣ. сѣлѣ, сѣлѣ пѣнѣлѣ дѣн Ізѣрѣре тѣте ordѣ-
нѣчѣнѣле маѣ дѣналѣ, шѣ сѣлѣ рѣпортѣеа дѣспрѣ тѣте ла
епѣскопѣлѣ сѣлѣ. Елѣ е прѣшѣдѣнтѣеле ordѣнѣ. ал сѣнодѣ-
лѣлѣ шѣ конѣсѣторѣѣлѣлѣ dѣстрѣ.; елѣ дѣнфѣдѣшѣзѣлѣ dѣстрѣ-
тѣлѣлѣ сѣлѣ вѣсерѣ. дѣн афарѣ кѣтрѣ авѣторѣтѣдѣле чѣвѣле, шѣ
дѣн Ізѣнтрѣ кѣтрѣ сѣпѣрѣорѣѣ сѣлѣ вѣсерѣчѣштѣ: елѣ прѣ-
пѣне не алѣшѣѣ dѣакѣонѣ шѣ прѣоѣдѣлѣ спрѣ хѣротѣнѣре е-
пѣскопѣлѣлѣ.

3) Епѣскопѣлѣ естѣ адѣмѣнѣстрѣторѣѣлѣлѣ шѣ ипѣскѣтѣ.
епѣрѣхѣѣе сѣлѣ, де ачѣеа трѣвѣе чѣлѣлѣ пѣдѣнѣлѣ оdѣтѣлѣ ла 4

anî cǎ viziteze tóte bisericile din eparchia sa, cǎ etърсіескѣ ка дерегторіи бисер. сѣ ші дѣлніескѣ даторіеле cale dănz каноне, ші cǎ цінъ протокобле спре еведінга тѣтзорѣ трезізорѣ din eparchia sa. Елѣ е прешедінтеле ordin. алѣ сінодзлѣ ші консіет. епіскопалѣ; елѣ дѣлѣшіесѣзъ бисеріка са дін афаръ кѣтръ авторітѣділе чівіле ші дін дѣлнтръ кѣтръ архіепіскопѣ; елѣ сѣвѣршеште черемонііле прескрісе дн архіератікопѣ, прін ѣрмаре хіротопеште не діаконі ші не прѣоді ші дѣлнтреште не прѣтопоні.

4) Архіепіскопзлѣ (мітрополітзлѣ) есте инспекторзлѣ епіскоп. сѣвординате бисерічії мітрополітане, елѣ о дѣлѣшіесѣзъ дін афаръ кѣтръ авторітѣділе чівіле ші дін дѣлнтръ кѣтръ демнітаріи бисер., ціне протокобле спре еведінга архіепіскопатзлѣ. Елѣ е прешедінте ordinarѣ алѣ сінодзлѣ ші консіеторізлѣ мітрополітанѣ, елѣ хіротопеште не епіскопі, днсѣ н'аре авторітате абсолѣтъ несте еї, ачѣста се есерчїтѣзъ нѣмаї де сінодзлѣ мітрополітанѣ.

(Ва ѣрма.)

Ceva istoricu despre carnevalu.

Unu rege din resaritu — de nu me insielu, Mikerinu, carele si avea resiedenti'a pomposa in Damascu, — era curiosu a sci, candu va muri si fece in caus'a asta intrebare la oraclu. Fiindca acesta nu'i concedea, decatu unu terminu de doi ani, se mai traiésca, 'si puse in capu alu face de mintiuna cu aceea, ca in venitoriu, se prefaca si noptile in dile, si asia totusi sesi duplice terminulu viétiei. La demandarea lui, senatulu comunale, se întielege, de nevolia trebuia dela murgitulul serei preste tóta nóptea se iluminedie capital'a regésca cu tóte aparatele de iluminatiune usuate pe atunci. Chiotulu celu mai turbatu de bucuria, atítiatu si sustienutu prin vinu si musica, gómnia pe tóte stradele. Regele era mustra destramarei celei mai mari; catu de voiosu asculta de elu poporulu intru acésta si urma lui! Tóte erau scóse din tietiene, tóte afora de margini, orice escesu neinfra-natu; era destulu, ca cineva se se alle numái cu caciula de nópte, spre a fi consideratu ca vetematoriu de maíestate, si a cadé sub judecata cea mai aspra. Nece poporu, nece rege din crapula nu se desametiá. Asia a manatu mai unu anu; partea

mai mare cadiú victima acestei economie stravagante; celíalti se traganau si impletaciau ca nescari schelete. Regele insusi jeacea de mórte, si medicii lui intariau, ca va reposá inca înainte de terminu. Intrebá éraasi oraclulu, si lu tragea la respundere pentru calcululu gresitu. Asta data ii respunse, ca si a implinitu sententi'a de mai înainte, de órece noptile unui anu le prefacú in dile, si asia terminulu de doi ani i-a esitu. Elu muri. Dupa opiniunea mea regele Mikerinu fú descoperitoriulu carnevalului.

Dupa ce dara aflai geneasa carnevalului in Orientu mai petrecu aci pucinu, ca se spunu, cum ca Babilonulu anticu, carele in lucrurile lucsului si in voluptati s'ar puté compara cu Parisulu de astadi, de Cyru, dupa unu incungiuru fora succesu de doi ani, in fine se ocupá sub petrekerile de carnevalu. Exempla trahunt; Persii cuceritorii loru se molipsira de atari esemple, si o dusera inca mai departe. Cum decurgea tréba la serbatorile loru ne adevéza unu scriitoriu contemporanu, carele acrie, cumca ei la curte pentru unu singuru prandiu de carnevalu tieneau in servitin si soldu cate 270 bucatari, 29 covóre de mésa, 70 cupari, 17 purtatori de apa, 46 ómeni, carii aveau de a face cu unsori si de a profuma cu mirosuri, si 66 carii aveau de a impleti cununi. Sub mancare musicantii, intru unu numeru nespusu trebuiau se musice, intre cari, de si clavirulu nu era inca, in celelalte puteau se fia destulu de perfecti; si trei sute de mieri cu viersu curatu ca clopotulu trebuiau se cante. Regele Perse, carele dupa cum se scie voi a bate marea cu vergi, pentruca prin furtunele sale i-a stricatu opurile intreprinse, escrise unu premiu, nu ca príncipele regente de Prusia, pentru celu mai bunu productú dramaticu, ci pentru carele in restimpu de unu anu ar afla nebuni'a cea mai pestritia de carnevalu.

Lips'a frange legea, dice provorbiulu; multi si tragu dela gura si si opemnoréza lucrurile cele mai de trebuintia, pentru ca se póta si partasi la unu balu. Ast'a se datéza nu numai de eri alaltari; in acesta suntemu decopiatorii carpaci a popóreloru sterse de multu de pe faci'a pamentului. Subtu domni'a regelui Atys in Lydia erupse un'a fómete mare, carea poporulu o suporta cu costantia barhatésca. In fine spre asi uita de miseracia

si afla unu midilocu salutaru intru aceea, ca in desperatiunea sa se dede dupa desfatari, si nu cugeta la alt'a, de catu cum se nascocésca jocuri si salturi cari de cari mai noua, un'a di o flamendiau, jocau, saltau, éra ceealalta di mancau, beau pene la grétia. Se intielege de sine, ca prin acésta nebulnia, carea semena cu carnevalulu nostru pene la unu firu de peru, meseraci'a inca mai tare crescea. Acum regele si imparti poporul in doua, si se aruncara sorti, care se remana in tíera, si care se si caute alta patria. Tyrhenu fiulu regelui pre celi fora patria ii duse antaiu in Smyrna, apoi mai tardiu la Italia, dela cari romanii, de si la inceputu le au fostu óspeti neplacuti, au invetiatu jocurile si salturele de carnevalu.

Casatoriile mai alesu se facu in carnevalu. Acesta inca si are originea in istoria. Cetatea Romei prim'a óra se intemelia de barbati neinsurati, cari ca ómeni vagabundi aveau nume reu, in catu nu puteau spera, ca pe ealea petirei voru capata femeni dela poporale vecine; ma ca saltatori resfaciati si voiosi erau cunoscuti; deci chiamara pe vecini la serbatorile loru. Cu tóte ca barbati se trageau, muierile, carele totudeauna au fostu curiose si doiose de saltu, sciura asi induplecá pe barbati la acceptarea invitatiunei. La un'a serbatoria din aceste si luá fiacare romanu fet'a séu femeia carea-i placú; celelalte s'au tramisu acasa. Acestei rapiri a Sabinelor era se i urmeze una batalia fórté inversiunata; ci intóvenindu femeiele dechiarara, ca suntu multiumite cu maritisiulu, si asia inlaturara intrig'a amenintiatoria.

Europa tiene tare de testamentulu orientului, carele fórté de multu a scuturatu caciula cu clopotiei. Istori'a carnevalului dara si a finitu cursulu, altreaminte turculu, carele dupa reintórcerea din Europa sú intrebatu despre insemnatatile lumii crescine, nu ar fi potutu asia responde: „In Venet'la intr'unu timpu anumitu alu anului partea cea mai mare a locuitoriloru asia nebunesce, catu ambra stravestiti prin piatia si strade fugindu, si nusi recapata mintea pene ce nu i chiama clopotele la berica si li se presera capetele cu cenusia.

Blasiu, 31. Ianuariu 1860.

Ioane Fauru m. p.

Esametre mesurate.

Musa! de mai aretasi cantandu pacientia canduva:

Intendeti binisioru cordele tale acum.

Pausa avusi destula, curagiu si sinceritate

Asteptamu, delicatu tonu petulanta se dai.

Canta placutu, imiteadie pe dulcesonantele Orfeu;

Elu dupa tactu fluerandu, stancele salta usioru.

Inse se contestamu soriora o desteritate

In gradu mai stralucitu noi, minunanda de toti:

Desteptandu dormindele spirte se véda Marirea

Prin FRANCISCU IOSIFU peste romani straluciuu . . .

Bravura ei aretara stupenda 'n cruntele lupte,

Unu minunatu eroismu demnu de parinti gloriosi.

Sacrificandu avutii bucurosi si scumpa viatia

Pentru 'naltulu tronu, — éla reporta triumfu! —

Nu fara multa evlavie binecuenta deiesca

Pace, romanulu — acum — din Semidei oriundu.

Scumpele lui centedie merite ori catu neamiculu

Fórté de reu voituriu, nu le va intuneca.

Scolese nori furibundi in contra de sore lucinte,

In scurtu tempu disparu -- far' de folosu — nimiciti.

Limpede véde meritele, véde credintia romana

Cea fara socia, acum, regele apostolicescu,

Elu numerandu vatamarile si neajunsele nóstre,

(Dómne de multu gememu sub greutatele loru!)

Dise: „poporul acesta i demnu se se bucuire si de

Drepturi, si de a mea Gratia in viitoriu.“ —

Gratia din destulu se revarse asuprane; — inse

Taca cuventele, candu faptele marturisescu;

Innaltiata natiune la dreptu meritata onóre,

Intre voiose strigari marturisesce curatu; scl. —

(Din cunun'a de flori a lui P. Branu.)

Б И С Ъ Л Ъ М Е Ъ.

Антр'о сэръ кэндъ веніемъ
Дела кѣмнѣ кам оводітѣ,
Пе знѣ сказнѣ одіхніемъ
Ші лндатѣ амѣ адормітѣ.

Адорміндѣ амі паре міе
Кѣ медѣ лѣгѣ знѣ ісворѣ,
Аштѣлндѣ кѣ вѣзрїе
Пе ісвіта *) кѣ мѣлѣ допѣ.

*) Нагїзне? — P.

Дисъ скъмна кѣндѣ сосієъ
 Н'амѣ сімгітѣ еѣ нічідекѣм —
 Кѣ мѣлтѣ дѣлче днтревасть:
 „Аѣ веніт-аі ші акѣм ?

„Ах агато ! штіі преа віне
 Кѣ пре тіне те іввекѣъ,
 Ші тотѣ нѣмаі пентрѣ тіне
 Не'пчетатѣ тѣ кінвекѣъ.

Нечі нѣ трече сѣвнтѣ зієъ
 Фѣрѣ ка сѣ нѣ гѣндекѣъ, —
 Ші гѣндіндѣ ла тіне стевѣ !
 Ініма дмі рекоресѣъ.“

Дѣндѣ-мі маѣна еі чеа дреаптѣ
 Сѣ лѣсѣ пе сіпѣлѣ меѣ
 Ші дмі спѣсѣъ : „маі аштеаптѣ !
 Тоате віпѣ ла тіпѣлѣ сѣъ.

Ші еѣ скѣмпе сѣнтѣ дѣрере
 Де агѣнчі кѣндѣ не-амѣ жѣратѣ:
 „Фѣр' де тіне н'амѣ плѣчере
 Пе пѣтѣнтѣлѣ лѣмінатѣ.“

Спре а ініміі 'ндестѣлѣре
 Кѣндѣ ворѣі дн челѣ момѣнтѣ,
 Дмі престѣ о сѣрѣтаре
 Дѣлѣ дѣлчелѣі кѣвѣнтѣ.

О неспѣсѣ фѣрічіре
 М'аѣ кѣпрінсѣ дн челѣ мінѣтѣ,
 Ші кѣ дѣлчелѣ еі зімѣіре,
 Маі фѣріче м'аѣ фѣкѣтѣ.

Токма 'н аста фѣрічіре
 М'амѣ трезітѣ дн сомѣлѣ греѣ
 Ші вііндѣ-мі еар дн фіре
 Амѣ гѣндітѣ ла вісѣлѣ меѣ. —

Дн зѣдарѣ кѣзтамѣ ісворѣлѣъ,
 Дн зѣдарѣ пе зина меа;
 Інімѣга 'мѣракѣ дорѣлѣъ —
 Кѣ сѣспінсрѣ сѣ тречеа

Че фолосѣ амѣ де пѣрере,
 Адевѣрѣлѣ ми-амі воі !
 Фѣ ! тѣ Dómnne, кѣ пѣтере
 Вісѣлѣ меѣ а се 'mulini ! —

Dionicie M. —

BIBLIOGRAFIE.

Gramatic'a romana pentru clasele gimnaziale inferioari de D. Gavrile I. Munteanu, directoru si profesorul la gimnaziulu romanu de legea gr. or. din Brasiovu, partea etimologica, o vedem sa esita de suptu tipariu, se 'ntielege ca cu litere strabune, care, gratia Domnului ! ca au reajunsu a fi inaltiate si pe tronulu Romaniei, alu carui Monitoru iésa cu litere strabune. Gloria barbatiloru cu corpu cu sufletu numai Romanii !!!

Noi lasamu astadata se vorbésca numele autorului si opuscululu insuai pentru sine si netiermurimu a adauge, ca a esitu in tipografi'a lui Römer et Kamner in optavu, in vreo 77 de pag., tipariu frumosu.

Altu opusculu: Manualu de limb'a romana partea I., dupa principiile Dr. Becker si metodulu lui Wurst pentru limb'a materna in scólele poporali, lucratu de D. G. C. Bellissimus esi la lumina, earasi cu litere strabune, cu ortografi'a fora semne, hartia si tipariu frumosu, in tipografi'a diecesana din Sibiu, pretiu moderatu de 12 cruceri.

Revista Carpatiloru — de D. G. Sion esi si pentru 1. Februariu in 232 de pagine. Bucuresci in tipografi'a Nationalului, urmata de o publicare, prin care face presciintiare D. Redactoru, ca, cu tóte ca multi din abonati s'au prenumeratu inainte si pe cursulu alu II-le, totusi i va depinde continuarea deprindei dela o caldurósa imbraciósiare. Vomu mai reveni la cuprinsulu din ea.